

FOAIA POPORULUI

Organul partidului național-țărănesc.

Prețul gazetei:

Pe an 12 cor.
Pe jumătate de an . . . 6 „
Pentru agricultori pe an 6 „
Pentru străinătate . . . 16 „

Redacția și administrația:

Vatra Dornei.

Apare în fiecare Duminică.

Inseratele:

Un rând petiț odată . 12 bani
De două ori 18 „
De trei ori 24 „
Un număr costă 10 bani.

Rusia și România.

(Din conferința d-lui Dr. Vasile Marcu.)

(Va urma.)

Am arătat până acuma, că Rușii în veacurile trecute au năzuit, să cuprindă ținuturile românești, din care multămită intervenția Austriei și Germaniei n'au putut ocupa decât numai o parte din Moldova, Basarabia de azi. Apoi, că în Basarabia ocupată au încercat chip și feliu să rusifice populațiunea, românească, asuprind-o și chinuind-o, precum o poate face numai un popor barbar. Aceste două momente documentează în deajuns dușmănia Rușilor față de un popor român. Războiul acesta ne-a dat prilej, să cunoaștem dușmănia Rușilor față de noi și în altă formă,

Pecând adevărat Rușii pe de-o parte cerșesc ajutorul României, făgăduindu-i ceriul și pământul, pe de altă parte s'au purtat cu populațiunea românească în Bucovina într'un mod, care a arătat pe deplin adevăratele lor sentimente pentru Români. Țăranii români — după ce s'a dovedit aceasta de atâtea ori prin rapoarte oficiale au fost jefuiți, bătuți de cazaci cu nașgicele lor vestite, i-ar gospodăriile țărănești au fost aprinse de soldații ruși. Barbariile aceste s'au documentat și prin scriitorii și deputații din România, cari veniseră în Bucovina, să vadă cum au gospodărit Rușii pe la noi, în frumoasa noastră ținătoare. Nu voim să înșirăm aici toate

faptele scârboase, care au fost pe larg povestite în gazetele din România de deputațiunea amintită.

Cu ocaziunea năvalei dintăiu a Rușilor în Cernăuți am fost surprins, neputând părăsi orașul la timp. Ca să pot scăpa din Cernăuți, am trebuit să-mi iau pașaport dela consulul român, pentru a trece la Mamornița pe teritoriul românesc, și de acolo a mă întoarce prin alt punct de frontieră în Bucovina de sud neocupată de Ruși. La consulatul român am întâlnit un soldat rus, care mi-a cerut în limba românească o figaretă. Din bucurie, de a fi întâlnit un soldat rus, care vorbește românește, am început să-l întreb una și alta. Am aflat, că e Român basarabean și că nu înțelege aproape nimic rusește. Întrebându-l de ce Rusia poartă război, el îmi răspunse, că ofițerii au spus soldaților ruși, că populațiunea ortodoxă din Bucovina n'are nici voie să facă crucea ortodoxă, și că țarul pornise războiul, pentru a elibera populațiunea ortodoxă și a o readuce la legea lor adevărată. Am ramas uimit de răspunsul acesta, crezând, că soldatul vroia să mă tragă pe sfoară. Înțelegând însă din alte răspunsuri, că Românul acesta îmi spusese adevărul, l'am întrebat, ori de n'a fost el în una din multele biserici ortodoxe din Cernăuți, fiind el acuma de mai multe zile în oraș și ori de n'a observat el, că la noi se liturgisește după ritul ortodox, totuși sau chiar mai bine decât în Rusia. Ostașul

imi răspuns, că într'adevăr a fost într'o biserică ortodoxă la o liturgie, dară am observat, că el rămase cam încurcat, am început ai povesti, că noi Românii din Bucovina, departe de a fi asupriți în legea noastră, avem preoți români, cari liturgisesc numai românește, că în școlile noastre copiii învață românește, ca să avem școli, funcționari, judecatori români, cari cu poporul român se înțeleg numai românește, că ne bucurăm de toate drepturile cetățenești, fiind ocrotiți de stăpânire ca fii buni ai patriei. Apoi i-am povestit, că singur am fost în Basarabia, cunosc suferințele de acolo și mai ales asuprirea ispravnicilor rusești, că știu prea bine, că în bisericile lor mai rar se aude liturgie românească și mai puțin în școală. (Sfârșitul va urma.)

Păstrarea secretelor militare,

sau

Cătana și strigoaica.

Intorsu-s'a o cătană din războiu în satul său. Și într'o seară, la gura sobei, îl rugară cei din casă ca să li povestească ceva din păteniile sale de pe vremea războiului, știind bine că-i om isteț și tare băgător de seamă. Atunci, cătana, porni pe gânduri. ... Ca să desfășure chestiuni militare, nu vroia în ruptul capului, căci jurământul cătănesc, așa credea el firm, îi împunea o rezervă necondiționată în aceasta direcție chiar și față de rude, dar, pe de altă parte, nu vroia să repete scorniturile sale povestite odată și el se decise acum ca să distreze pe ai săi cu o poveste nouă, pe care o auzise de undeva, o poveste prefăcută în mașinăria fantaziei sale, printr'o poveste unde el însuși, din considerări senzaționale, trebuia să joace un rol de capitenie.

„Ce să vă spun?“ zise cătana, „să vă amintesc despre viața în război, ar fi de prisos. Am povestit doară acele întâmplări de atâtea ori, așa că mi lehamete să vi le spun încă odată!“

„Ia-n lasă! Spune numai ce-ți vine în gând, că noi te-om asculta cu bucurie. Spune ce-ți place!„ Așa-l îndeamnă unul dintre auzitori.

Fostul soldat își reculese gândurile și zise: „Apoi să vă spun ceva și despre o pacoste ce am pățit-o cu o strigoaică...“

„Cu o strigoaică adevărată?“

„Păi cum nu! Cu o strigoaică ce lua lapte dela vaci și la care am stat ca cătană încvartirată. Și fostul soldat trase un duhan din pipă și povesti: „Apoi când eram eu cătană, m'au fost dat la o femeie ce părea tare de treabă și gospodarnică. Ochi ei verzi și ca niște vârfuri de sulici luminate, erau ciudați și

te înfiorau mușcum. Nouă cătanelor, ni era strașnic oprit ca să ne aninăm de fetele și femeile din casele cele unde eram în cvartir. Dreptăcea mă purtam ca un sfânt în casa de cvartir, și-mi păzeam calu și poruncile cătănești, împlinindu-le spre mulțămirea mai marilor mei. Dormiam în casa cea mare, iar în cui spânzuram hăturile și căpițele dela cal. De picam trudit a casă, apoi, după grija calului, mă trânteam ca mort, să dorm. Câte odată dormiam cu sabia încins și cu cepița în cap.

Era într'o noapte spre Sf. George. Afară lună, iar stelele păreau numai puzderie de flori, de albe ce erau. Era cam târziu, căci unsprezece ceasuri erau acu trecute. În sat mai era, liniște, căci băietanii o fost încetat să cânte din fluere din coajă de teiu. Eu horăiam, dar nu dormeam dus. Când deodată simt că'n odaia luminată de lună întră cineva. Era gospodina casei. Ea era despletită și numai în cameasă, dar fără brâu. Eu am început atunci a horăi încă mai tare, dar trăgeam cu coada ochiului țântă spre femeie. Ea dădu cu ochii în mine și văzând cum horăiesc, i se părea orișicum că am adormit ca mort. Dară eu pân-deam la toate mișcările ce le făcea femeia. Ea începu ceva a șopti, ce eu n'am putut înțelege, deși-mi încordam urechea tare, apoi scoase ea un hârb de sub laviță și-și unse picioarele până la genunchi și ieși din casă. Eu atunci ca helgea după dânsa parcă n'aș fi fost trup, parcă numai văzduh eram. În tindă era o cociorvă. Femeia se sui pe cociorvă călare, luă donița și sitișca într'o mână, iar limba dela melițoi în alta și asvârlind cămeșa peste cap, se făcu cât ai bate în palme, nevăzută, ieșind prin cahla tinzii și prin o gaură a oceagului afară. Eu atunci cu o iuțeală cătănească mi-am uns cu unsoarea din hârb picioarele așisderea până la genunchi și'n loc să borborosesc acelea cuvinte ce le-a spus femeia — căci nu știam ce a spus anume dânsa — am zis ungându-mă: ce tu faci și eu fac, ce tu faci și eu fac... repetind cuvintele aceste mereu înainte. Apoi am apucat căpăstrul și hăturile în mână și aflând în tindă coromăsă, m'am pus pe ea călare. Atunci fără ca să fi gândit ceva, parică un vârtej de vânt, parică o putere nevăzută m'a ținut ca și pe gospodina casei, prin cahla tinzii și apoi prin ogeag afară. Și apoi m'am simțit dus de acel vârtej, dus prin văzduh înainte. Și deodată am simțit că mă cobor pe o câmpie singurită, luminată peste tot de lună, dând cu picioarele de un hat aievea. Dar acolo mișuna de strigoaice de tot felul și ochi și de strigoi. Strigoaicele erau toate gol-goluțe, mișcând cu cozile lor nu prea mari, la capătul spinării. Da acolo era și gospodina mea de casă, care bine înțeles încă era strigoaică. Și cu ea erau întovărășite și alte strigoaice bătrâne și tinere, toate goale, toate călărind pe cocioarve și ținând într'o mână pe lângă capătul cociorvei donițele cu sătișcele, iar în cealaltă limba dela batalău sau dela meliță. Și strigoaicele jucau

hora pe hat în țarină, slobozind în horă roua de pe iarbă prin setiști în doniți. Iar dacă se întâlneau una cu alta mai aproape, mișcau cu limbile de batalău și de meliță ca cu săbiile, una împotriva alteia, ca cătanele. Eu m'am băgat între dânsule și strigoaicele credeau că eu's strigoi. Chiar stăpâna mea nu m'a recunoscut, ele tot bătea cu limba dela meliță după mine. Dar eu scoțind sabia, am nimerit peste două degete și am simțit cum ea a început să scârșnească din dinți. Eu atunci m'am gândit că cătanelor nu li-i voie să ucidă strigoaicele fără poruncă, am întors coromâsla ca să merg de unde am venit. Și cât ai bate în palme, acelaș vârtej ma'u adus prin cahla iar în odaia mea de dormit, unde m'am lungit iarăș ca mai înainte. Capăstrul și hăturile li-am fost pus iarăș în cui. Horăiam mai departe cu dinadinsul. După un pătrar de oară am auzit că și stăpâna mea picase în tindă. Eu nu i-am zis despre cele văzute nimică, dar demineața văzui cum își legase acele două degete tăiate de sabia mea. Ș'apoi când am dat cu ochii de căpăstrul meu din cui, am văzut că uimire cum curgea lapte din el pe părete. Atunci am înțeles că strigoaicele luau lapte dela vaci și de acea strecurau roaua prin setiști în doniți. Și o dat Dumnezeu un gând bun comandantului meu că a treia zi după aceea întâmplare pe hat, m'a mutat la alt cvartir în sat."

Sfârșind cătana cu povestirea, auzitorii se minunară din caleafară asupra celor auzite și unul întreabă: „D'apoi aceste ce am auzit, e adevăr ori numai o poveste?"

Soldatul făcu din ochi, trase un duhan și zise: „Păi, de ce să nu fie adevăr? Doar încălcai pe o șea pe o șea cătânească, și-am spus o poveste de vreți: tipăriască-o!"

D. B. P.

Scrisoarea unui ostaș invalid.

Grav rănit la mâna stângă, în Galiția, aproape de orașul Stryj, mă întoarce în spital.

La 12/II. 1915 fui adus cu un transport de răniți la Budapesta în spitalul de honvezi, str. Andrassy 71.

La început im-i era timpul foarte lung, deoarece peste tot se vorbea numai ungurește. Ceea ce mă făcea să fiu și mai mult trist, era că tocmai atunci intraseră Rușii a doua oară în Bucovina și eu nu mai știam nimică despre soarta părinților mei. Mai mult de două luni de zile, nu primisem nimică de la dânsii. Și astfel năcăjit cu străinătatea, durerea și acelea griji, nu puteam dormi mai toată noaptea.

La vro' câteva zile într-o dimineață, întră în odaie sora de caritate, d-ra Kallay, fiica unui fost ministru Ungur, o ființă atât de nobilă. Ea se îndreaptă după obiceiul ei de la pat la pat, pe fiecare îl întreabă

despre sănătate și îl mângăie, fiecare primește o oranje, țigarete și ceva de citit. „Cum ai dormit?" mă întreabă ea germanește, ajungând la patul meu. „D-la trebuie că ai dureri mari, ți-se cunoaște pe față, arăți foarte obosit!" „Dacă n'ar fi mai mare durerea mea cea sufletească decât cea din cauza mânei, ași fi foarte mulțumit, Excelență! îi răspund, și o lacrimă alunecă din ochi, căzând pe mâna atârnată la grumaz cu un tulpă alb. „Ce ți-sa întâmplat? spune-mi eu îți voi ajuta cu plăcere ce va fi posibil!" Am început să-i istorisesc cu deamănuntul tot necazul meu pentru părinții mei. „Dar prezidentul din Bucovina unde-i,?" mă întreabă ea. „Nu știu Excelență" fu răspunsul meu. Ea mă întreabă despre numele părinților mei și își făcu o notiță....

Trecuseră 3 săptămâni de când eram în spital, acuma mă mai liniștisem, căci după operația, la care mi-au scos o bucată de fier din mână, rana se mai vindecase. Într-o zi intră iarăși și sora de caritate d-ra Kallay în odaie și vine direct la mine. „Ți-am adus o veste de bucurie!" zise ea. și îmi dă o carte poștală cu data din 12/III. 1915, care cuprinde următoarele: „Rușii sunt aproape scoși din Bucovina. Ilnat Flocea soția și copii, din Pojorita, sunt sănătoși. Pe fiul lor Ioan îl sălută, i-au scris deja. Mă bucur când, fiul țerii mele are așa un protector bun.

Cu stimă
Meran."

Cu lacrimi de bucurie i-am mulțumit d-rei Kallay, care s'a interesat așa de mult pentru mine deși era de o altă națiune și care îmi aduse prin cartea aceasta știrea despre părinții mei chiar prin președintele țerii.

Nu voi uita niciodată cazul al doilea la care d-ra Kallay a arătat iarăși o faptă destul de nobilă. După ce se vindecase rana destul de bine, trebuia totuși să rămân mai multă vreme în spital, pentru a mi se face o operație de nervi.

Acasă tata meu era chemat la miliție deasemenea și cei doi frați mai mici ai mei. Mama mea rămase singură, îmi scria necontenit, că dacă nu vin altfel acasă, atunci să caut ca să-mi cer concediu vro câteva zile. Căci ea credea cum că mie îmi lipsește mâna de loc, și eu nu voiesc să-i scriu adevărat, pentru a nu-i face și mai mare durerea ei de mamă. Deci iarăși m'am plâns d-rei Kallay, și am rugat-o ca să-mi ajute întrucâtva. Deși concediul era oprit în spitalul acela, totuși d-ra Kallay a stăruit la comandantul spitalului, contele Szécsény, pentru ca să capăt 9 zile concediu, cea ce s'a și întâmplat, tot d-ra Kallay a fost așa de amabilă și mi-a dăruit 50 cor. pentru drum....

Ioan Flocea invalid
din Pojorita.

Judecata moscăcească.

În fiecare stat se află supuși buni și răi. Cei buni simt cu nevoile statului, cei netrebnici l-ar trăda și iar dori capătul. Ar fi o încercare zădarnică de a afirma că Bucovina era pe vremea războiului actual curată de acești soi de supuși. Din contră se putea vedea pe timpul invaziunilor rusești, cum fraternizau elementele neprielnice statului acestuia cu Rușii. Iar când Rușii fuseră nevoiți să se retragă din Bucovina, o considerabilă parte de trădători s'au dus cu Rușii. Făcea o impresie ridicolă când dintre acești trădători unii, în șapci rusești, în uniformă de paradă dela ofițeri teritoriali, încinși cu săbii de cavalerie, ținând pașul infanteriei rusești, trecând caii Prutul și frontul rusesc înspre nenorocita Basarabia. Pe acești indivizi i-om numi burlaci cernăuțeni. Să vorbim deci mai pe larg despre această pătură socială, arătând oglinda ei sufletească din vremea când se simțea ea la adăpost, scutită fiind adecă de baionetele moscăcești în inșiși inima țerii, în capitala ei.

Deja în vremea primii invaziuni rusești grosul burlăcimii cernăuțene credea că rândul lor a sosit și cu ajutorul Moscalilor se vor acățăra și burlacii la vr'o stare mai îmbelșugată. Dreptacea urmăreau ei cu entusiasm toate mișcările Moscalilor și povesteau cu predilecție anecdote, în cari jucau Moscalii un rol mai frumos decât alte națiuni, în prima linie Nemții, cu cari, în vremuri de pace, veniseră cutari burlaci în atingere mai de aproape. Deci toate, după explicările burlacilor, ce făceau Moscalii, erau mai bune, mai potrivite decât aceea ce fusese mai înainte. Iar burlacul care pricinui titlu susindus, povesti cam următoarele; „Heihei, judecățile de odinioară se trăgeau și cu lunile și n'aveau capăt. Dar acum, decând is moscalii pe aici, s'au dres treburile mai spre bine.“

„Cum se poate una ca aceasta? observă atunci la proslăvirea Rușilor un contrar istețcătră burlacul rusofil.

Burlacul nu se rătăcin'n dovadă și zise mai departe: „Un om era altuia dator cu niște bani. Vine cel cu paguba la polițaiul târgului și cere ca să intervî. Iar polițaiul întreabă: „Cum vrei să-ți facem judecată, după felul nostru sau cum e la voi?“ Omul nu știa ce să spună, dar la urmă a răspuns: Las' să fie cum a fost la noi. — Atunci duceți-vă acasă amândoi și veniți altădată! Omul s'a dus fără nici o ispravă acasă. Și venind a doua oară, iar l-a întrebat polițaiul, după care obicei ar vrea să-i se facă judecată. Omul a răspuns așa cum întâiașdată. Iar polițaiul iar l-a îndrumat ca să se înfățișeze într'o altă zi la judecată. Văzând omul că își perde vremea, îmblând degeaba pe la polițai, a zis a treia oară: Amu vreu să-mi faceți judecată după obiceiul vostru și nu a nostru. Polițaiul a chemat pe doi cazaci, dădu semn ca să se aducă un oslon în ograda magistratului și poronci că dătornicul să-i toarne vr'o zece nagaice

pe un loc tare de folos al trupului, a cărui nume nu se pomeneste în verice loc și la verice vreme. Dătornicul, văicărându-se, plăti datoria, iar cel cu jalba porni mulțămît a casă, luând judecata limpede moscăcească cu procedura-i scurtă.“

Zic, în așa fel li plăcea ^{*}burlacilor cernăuțeni să proslăvească instituțiile moscăcești pe vremea invaziunii. Și se înțelege dela sine că povestea cu judecata moscăcească până aici este un caz tipic cum producea fantazia rusofilă burlăciască întru proslăvirea Moscalilor, căror de prietenia acestei specii de aderenți nu li păsa prea mult.

Dela Borgoprund.

O dragoste pierdută.

— Povestire din războiul actual. —

Voinicii satului erau toți în horă. Era chiar o Duminică amiază, când veni porunca de mobilizare. Toți așteptau ordinul, după ce cetiseră prin gazete că se învrăjbiseră toți domnitorii Europei, dar că așa iute să ajungă să vorbiască tunurile tot nu puteau crede. Acum însă când se vesti cu toba că mâne au să se prezinte fiecare la locul de concentrare la care aparținea, toată veseliea încetă așa ca și cum o mașinărie se oprește deodată brusc. Toți se împrăștiară cu gândul ca dimineată la orele 7 să se adune la casa comunală și să plece.

Mamele începură a se văita. a plânge chiar, iar fetele vai sermaneale rămaseră ca trăsните. Cum să ne ia feciorii, să ne ia frații și să-i ducă pe câmpul de luptă înaintea tunurilor și a puștilor dușmane, să-i ducă la peirea sigură, ce mai e și asta? Așa zicea suspinând lelea Năstasia, care avea trei feciori ca trei brazi și toți trei aveau să plece a doua zi dimineată.

— Lasă mamă, nu plânge, zise Nistor fiul ei cel mai mic, ce va vrea Dumnezeu, cum va fi rânduit fiecăruia, așa va păți. Cu o moarte tot suntem datori, apoi aceea vină acum ori mai târziu, aici ori departe de hotar, tot una e.

— Tu zici ce ști, Nistore! — răspunse mama, însă eu rămân cu golul la inimă. Ce fac eu cu tată tău bătrân și bolnăvicios fără voi, copiii mei? Cel puțin să te știu așezat, căsătorit și pe tine ca pe ceilalți cari suut așezați la casele lor, la familiile lor și le merge bine. Să am bare-mi o noră lângă mine, ca să-mi aducă un ulcior de apă, când voi fi bolnavă. Dar așe e vai de mine și de zilele noastre cele puține — zicea lelea Năstasia ca ieșită din minți.

Și se risipiră toți pe la casele lor, numai Nistor Măzărel fiul lelei Năstasia mai rămase o leacă.

Aproape de el sta tristă ca un trandafir ofilit Florica Tulbure, fata moralului din vale, care chiar jucase în horă deadreapta lui Nistor când veni porunca de chemare. Acum el se apropie de ea și-i zise încet:

— Tu Florico! acum trebuie să mă despart de tine și tu cum rămâi? Să mă aștepți deseară în grădină sub mărul rotat că am să-ți spun multe... multe... să-ți vorbesc poate pentru cea din urmă oară.

Florica nu zise nimic, parcă i se încheștase gura, numai o prtivire a ochilor ei frumoși și umezi, aprobă cererea lui Nistor. Ea plecă grabită și Nistor privi lung în urma ei. Ce frumoasă e — își zise dânsul, ce chip îngeresc și cât o iubesc și trebuie să o las poate în brațele altuia. Să știu că e așa, m'aș duce unde e lupta mai crâncenă ca să nu mă mai întorc. Și în inima lui Nistor izbucni un clocot de ură, de răsbunare asupra vrăjmașului nemernic care a pricinuit acest războiu, această despărțire.

Soarele se pleca spre sfîșit și pe locul de joc dinaintea bisericii numai rămase nimeni. Amuțise par' că totul. O spaimă cuprinse pe toți și fiecare alerga grăbit spre casă să facă pregătirile de lipsă pentru plecare.

După-ce se întunecă Nistor Măzărel zise mamei sale:

— Mamă dragă! Să mă aștepți cu cina, eu merg până la un prieten, dar pe loc viu iarăș. Să nu vă culcați!

Și Nistor ieși pe porțița din dosul grădinei, trecu pe o punte râul ce curgea la capătul grădinei lor și apucă pe țărnire în jos până la moară. Trecu pe lângă iaz și acolo sub un măr se opri și începu a fluera ca o priveghitoare. Nici nu apucase bine să fluere, și se auzi scârțâind ușa morii apoi pași lini se apropiu de el.

— Bună seara Florica!

— Ai venit Florico!

— Precum vezi, dar abia am scăpat de mama, și mă tem că vine după mine.

— Te-am chemat Florico — zise Nistor uitându-se în ochii ei strălucitori, te-am chemat să te întreb și să ne înțelegem. Eu precum vezi dimineată trebuie să plec sub steag pe un an, pe doi, pe zece, Dumnezeu știe, că războiul de acum după cum spun gazetele o să fie un războiu mare, un războiu groaznic ca și care nu a mai văzut lumea și eu știe Dumnezeu mai veni-voi înapoi ori ba; deci tu ce vei face, mă aștepți pe mine ori te măriți?

Eu nu te opresc, tu fă cum îți spune inima. Eu te iubesc Florică și te-aș purta cu mine în sân de te-aș putea, și îți jur că ori unde voi fi, gândul tot la tine îmi va fi. Dar dupăcum îți spusei eu nu te opresc să nu te măriți; aș dori însă să mă aștepți, să nu te măriți după Ilarie pe care voesc părinții tăi să ți-l ea că nu-i potrivit cu tine, auzi Florică nu-i potrivit cu tine. Fi a mea Florico! a mea pentru totdeauna chiar și împotriva voinței părinților tăi. Scrie-mi epistole în tabără ca să știu de tine, că și eu îți voi scrie cât de des și te rog încă odată să păstrezi dragostea noastră, pe care să o legăm înaintea altarului de loc după

reîntoarcerea mea. Dar tu plângi Florico, tu nu-mi răspunzi?

— Florica își șterse lacrimile, se uită în ochii lui Nistor și-i zise: Dragă Nistore! îți jur iată aici sub acest măr unde am petrecut multe ore plăcute — îți jur că nu mă voi mărita nici după Ilarie nici după altul, ci voi sta după tine chiar și zece ani și voi ruga pe Dumnezeu ca să te apere de rău și să te aducă cu pace în brațele mele. Apoi se înbrățișară și un sărut dulce pecetlui jurământul lor. În acel moment se ivi și blânda lună printre arinii iazului ca marturie a legăturilor lor sfinte. Și se îndrăgostiră ei ca doi porumbei și se sărutară cu foc, făgăduind iubire nestrămutată până la moarte.

Dar deodată se auzi ușa morii și un glas de femei în prag: Florica! Florico! unde ești? ce zăbovești atâta? vino în casă!

— Aicea sunt mamo! răspunse Florica smulgându-se din brațele lui Nistor, care și el plecă cu cuvintele: La revedere Florico! Să te aducă D-zeu în pace Nistore! Și se despărțiră având ochii plini de lacrimi.

— Nistor se întoarse acasă și după cină își puse în ordine lucrurile ce avea de luat cu el, se înțelese cu părinții în privința economiei, a vitelor și se culcară.

Mâne dimineată la orele 6 toaca dela casa comunală vesti feciorilor să se adune. Cât ai bate în palme tot satul era în picioare cu mic cu mare.

După aceea o jumătate de oră trase la biserică clopotul cel mai mare și lumea tinerii și bătrânii împlură biserica. Veniră preoții, învățătorii și școlarii și se începu o scurtă rugăciune pentru cei ce aveau să plece.

Cu frunțile plecate și în genunchi toată obștea căzu și rugară pe Dumnezeu pentru întoarcerea în pace, a celor ce plecau.

Apoi ieșiră toți în curtea bisericii unde preotul bătrân și învățătorul le vorbi la inimă, de stoarseră lacrimi tuturor voinicilor. Apoi învățătorul sublocotenent predă voinicului Nistor Măzărel un drapel mare național și zise:

— Nistor Măzărel!

— Prezent! răspunse Nistor luând poziție.

— Aici ai un drapel național, să-l porți cu fală în frunte și să-l aduci cu fală înapoi!

— Mă rog supunere d-le sublocotenent, așa voi face.

Apoi feciorii se alinieră la porunca șefului și fiecare împodobit cu flori aștepta comanda de plecare.

D-nul sublocotenent rădicând sabia în aer comandă! Drept! La stânga împrejur! Înainte! Marș!!

Și ciata voinicilor noștri în frunte cu drapelul porni spre gară, care era la o îndepărtare de numai 4 kilometri. Atunci și goarna începu să sufle marșul și doba să sune. Că aveau în trupă și un gornist și un dobaș. Goarna o împrumutaseră dela un muzicant

din comună, iar doba era dela casa comună. Când încetară ele să sune se porniră voinicii în un avânt furtunos să cânte cântecul lui Alexandri, marșul: „Drum bun!“

Dar să nu credeți că erau numai voinicii noștri singuri, ei fură însoțiți, de părinții, de soțiile de copii, frații și rudeniile lor până la gară. Era un convoi ce numai avea sfârșit.

Multe inimi băteau cu putere și mulți ochi lăcrămau.

Florica era mereu, mereu pe lângă Nistor să-l mai învâluie odată cu privirea ochilor ei plânși, să-i mai spună o vorbă, numai o vorbă. Și oh! cât de frumos era el în acel moment, gătit de sărbătoare cu o cunună de flori împrejurul gâtului gătită chiar de mâna ei, cum pășea el soldatește cu stindardul în frunte i se părea un semizeu. Dar când gândea că el se duce și cine știe mai întoarces'ă îndărăt, iar ea are să rămână singură părăsită ca vai de ea, un gol i se făcea la inimă, fruntea îi asuda, ochii i se înecau, i se făcea rău, îi venea să cadă la pământ și să sbiere, auzi să sbiere ca vitele.

Pe drum ceata noastră se mai întâlnește și cu alți voinici din satele vecine ce se alătură sub steagul nostru și așa ajungând la gară era atâta lume, ca la târgul mare al Lugojului.

Și atâta gălăgie era aci, vai Doamne, unii cântau alții plângeau, unii își sărutau părinții, soțiile, copiii pentru ultima oară căci trenul sta gata să-i cuprindă pe toți și să-i ducă pe alte meleaguri, peste țări și mări.

Florica se apropie de Nistor. El o cuprinse în brațe, o sărută cu foc, și două lacrimi se iviră în ochii lui negri. Rămăi cu Dumnezeu Florico! și să ascuți ce ți-am spus. Să-mi scrii și să nu mă uiți!

— Să vii în pace Nistore! Dumnezeu să te aducă la mine. A ta voi fi, a ta până la moarte. Apoi mai un sărut și se despărțiră.

D. sublocotenent văzându-l îl agrăi: Nistore! ce zice Florica te așteaptă?

— Nistor rușinat că-l văzuse, făcu stânga împrejur și alergă în tren. Pe fereastră scoase afară steagul.

Un șuerat afund se auzi, un pufăit des și trenul greoi se puse în mișcare. Mii de guri îi însoțiră cu cuvintele: Să vă aducă Dumnezeu în pace, să veniți cu bine, dragi ostași. Mii de pălării și batiste fâlfăiră în aer și mii de buchete de flori sburară asupra soldaților.

Trenul era lung cât toate zilele și mergea încet pe șine pufăind.

— Acolo e Nistor, zice Florica către prietenile ei, uite acolo la fereasta aceea unde fâlfăie steagul gătit de mâinile mele.

Apoi după ce trenul se îndepărță, și pieri în zare, mulțimea se împrăstie pe drum înapoi.

Și se așeză jalea în sat și începură a veni vești de pe câmpul de luptă, începură a se pregăti spitale pentru răniți de pe frontul de luptă.

În sat veni poruncă nouă și altă ceată de voinici plecă la luptă, se făcură după aceea asentări noi și alt rând de oameni intrară sub steag. În sat rămaseră numai copii, oameni bătrâni și neputincioși precum și femeile cari lăsară la o parte furca și rășboiul și se apucară cu harnicie de lucrul câmpului ca să câștige pentru toți și pentru familie și pentru cei duși. În câmp la lucru, la moară, la târg vedeai numai femei jalnice și la vorbă și la port. Jocurile, horele, șezătorile, petrecerile toate amușiseră. Doina atât de strâns legată de firea Românului dispăru aproape cu totul.

Și veniau scrisori acasă cu vești și bune și rele, că cutare voinic s'a purtat bine vitejește în fața dușmanului și au fost decorați, altul că a fost rănit, altul că a fost omorât de un glonț de tuu, altul că a fost prins de dușman.

Lelea Năstăsia primise și ea o scrisoare dela Nistor, prin care o ruga să-i spună Floricii sănătate și că el e viu și sănătos și luptă vitejește.

Lelea Năstăsia se bucură mult de scrisoare că trecuseră aproape 3 luni dela plecare și nu mai căpătase nici o scrisoare. Mai mult se bucură însă Florica văzând că Nistor n'a uitat de ea. Rugă pe lelea Năstăsia să-i dea și ei adresa lui Nistor că voiește și ea să-i scrie. Apoi Florica scrisese două cărți lui Nistor, una pentru sine și alta pentru lelea Năstăsia le cusă pe amândouă la un colț și le trimise la poștă.

Peste câțva timp le răspunse Nistor că a primit cărțile dela ele și le mulțumește că nu și-au uitat de el, ba i-au trimis și un pachet cu mâncare, că pe acolo mâncarea e cam puțină scrie el, dar bani am destui, n-au însă ce cumpăra pe ei. Apoi multă vreme nu mai primiră nici o carte dela Nistor, înzădar le scriau ele.

Într-o dimineață se lăți vestea în sat că Nistor Măzărel a venit acasă la concediu de 10 zile. Lumea alergă la el să-l vadă și să afle știri despre ai lor. Nu-și putură crede ochilor când îl văzură slab și palid, dar pe piept îi strălucea o medalie mare împărătească și la guler avea 3 stele.

Toți deteră mâna cu el, plânseseră când îl văzură și-l copleșiră cu mii de întrebări. Ce faci Nistore? De ce ești așa slab? Ai fost rănit? N'ai văzut pe Serafin al meu? Dar estea decorații cum cine ți le-a dat?

El le povestea îngrozitoarea poveste a focului prin care trecuse și lumea îi sorbea vorbele cu sete nespusă. În urmă însă pune și el întrebări,

Nistor îi mai întreabă mai despre unul mai despre altul dintre săteni. dar gândul îi era neconținut la Florica morarului.

— Florica — dragul meu zise mamă-sa — s'a dus?

— Cum mamă s'a dus? unde?

Apoi să-ți spun, că tot și așa vei auzi dela alții

și poate țor spune altcum. După ce te-ai dus tu Florica venea mai în toate zilele la mine, îmi cetea scrisorile și îmi scria cărți de-ți trimiteam ție. Mamă-sa a priceput-o și a certat-o rău, ba au oprit-o chiar să mai vină la mine. Părinții voiau să-i aducă bărbat pe Ilarie că-i bogat și ea nu vrea odată cu capul nu vrea. Ea le spuse că mai îndată se aruncă în iazul morii decât să se mărite, ea mai așteaptă până vin feciorii din bătaie ca să-și aleagă. Când mi-ai trimis tu fotografiile tale, te-am ascultat, am dat una Floricei, ea a dus-o în sân acasă, mamă-sa a aflat-o la ea, a muștrat-o rău zicând că ea nu-și aduce ginere pe un olog, i-a rupt fotografia în bucăți și i-a aruncat-o în obraz, apoi a luat-o în palme, în bătai până s-au dus oamenii din moară de au scos-o.

Florica atât s'a năcăjit atunci, și i-a fost rușine de lume, încât a căzut la pat, a bolit o lună încheiată și s'a stins ca un trandafir brumat. O săptămână e chiar astăzi de când am înmormântat-o. Acum mamă-sa plânge, o strigă, își dă cu capul de pereți să sdrobește, dar înzădar.

Păcatele părinților — dragul meu. Ea s'a dus, da s'a dus și ce pagubă după ea că era fată bună, cuminte și frumoasă.

Bietul Nistor la auzul acestor vorbe par'că a căzut ceriul pe el, lumea se învătea cu el, îi venea să nebunească. Apoi zise: Mamă! mamă! ce nefericit sunt eu! hai să-i văd mormântul. Și merseră la cimitir. Nistor ingenunchiă la crucea ei, se rugă și plânse mult, apoi par'că luminat de un gând ce-i răsări în minte zise: Să mergem a casă. Aci zise către ai săi: Mamă dragă gata-mi traista că eu plec! mai rămâi — zise talăl său, încă mai ai concediu.

— Nu pot rămânea aici taică, că mor mă prăpădesc, simțesc că mor. Eu trebuie să plec chiar acum. Și a plecat.

Ajuns la loc, s'a cerut în cel dintâi regiment de marș — și a plecat pe frontul de luptă.

La două săptămâni părinții săi primiră știre că fiul lor Nistor Măzărel în o luptă crâncenă a cucerit dela dușman un drapel, dar a căzut lovit fiind de 30 de gloanțe dușmane și a murit moarte de erou.

Astfel s'a sfârșit sărmanul Nistor pentru-ca să se unească cu Florica lui în lumea cealaltă, în lumea aceea mai bună, unde nu-i conturbă nime în iubirea lor curată, nefățărîtă.

Valeadieni, 1916.

Gheorghe Cătană.
(„Din Românul“.)

Plata banilor de ajutor (sustentare) la femeile celor, cari is duși la cătane.

Timpul mare de prezent obligă pe fiecare la chivirnisală pe toate terenurile, întrebuințarea corectă a tuturor bunurilor și mai ales a timpului. Lipsa de

lucrători are ca urmare o întrebuințare mai intensivă a mașinelor agricole și exploatarea maximală a lucrătorilor și a timpului. Administrația școlară a admis cele mai culante ușurinți spre cercetarea școlii, pentru ca să poată fi întrebuințați copiii și la lucru.

Cu intenția aceasta amăsurată împrejurărilor stă în contradicție introducerea modului spre rădicarea banilor de ajutor (Unterhaltsbeittäge). 20 până la 30 de femei a acelora, cari is plecați în război dintr'un sat sunt necesitate să apară de două ori pe lună în oraș pentru ca să rădice la percepție banii de ajutor. Intre aceste femei sunt foarte adese și mame, care n'au ca cine lăsa casa și copilașii mici și astfel trebuie să-i închidă în casă singuri, ori trebuie să reție un copil, care îmblă la școală să ieie sama de dâșii până la întoarcerea ei din oraș. Câtă grijă poartă ele sărmanele până se reîntorc și câtă jale găsesc ele câte odată acasă, aceasta o pot povesti numai ele. În sat este însă mare lipsă de lucrători și mai ales la noi de lucrători pentru agricultură. Perderea aceasta a timpului s'ar putea însă evita, dacă s'ar înputernici cu plata banilor acestora ori preutul ori primarul satului, ori amândoi launloc, ca să fie o controlă mai bună. Ei ar putea rădica banii aceștia dela percepție ocazional ori i-ar putea primi direct dela cassa parsimonială și li-ar împărți la femei într'o Duminică sau sărbătoare. Astfel nu s'ar perde zilele de lucru.

Schimbarea aceasta binevoitoare ar trebui însă să purceadă dela diregătoriile competente și ne adresăm în scopul acesta la excelența Sa contele Meran, ca president al țării, ca D-Sa să binevoiască, în cunoscuta sa îngrijire pentru femeile și copiii celor duși în război, a afla un mod spre cruțarea zilelor de lucru.

Cântece de războiu.

I

Foaie verde de-o șalvie
Blăstămată bătaie
Cum lași tu sate pustii
Că de când te-ai început
Spitalurile s'au înplut
De feciori de cei mai tari
De maiori de generali
Nu mai vezi glumind prin sate
Numai femeii separate
Și fete nemăritate
Na'uzi fluieraș cântând
Numai părinții plângând
Nevestele lacrimând
Și pe fete suspinând
Părinții își plâng feciorii
Nevestele soțiorii
Foaie verde fir de linte
Cum era mai înainte
Ieși în sat dar satu-i gol
Vii acasă mori de dor
Cu dorul nu fac nimică

Numai mintea mi se strică.
Foaie verde iarbă grasă
Va trece iarna geroasă
Și-a veni vara frumoasă!
Ce folos că vara vine
Că de lucru n'are cine
Ca babe și cu moșnegi
Numai ară prin livezi
Că boii i-au făcut carne
Și bărbați's în cătane
Și caii's la călărit
Bărbați's la năcăjit
Dar Dumnezeu s'a îndura
Și pre toți ne-a bucura
S'or întâlni frați cu frați
Nevestele cu bărbați.

Auzită de la inf. Vasile Buliga de Ioan Bolocan sergent.

II.

Frunză verde, foaie lată
Adio mamă, adio tată
Că eu plec, țara mă chiamă
Ca s'o apăr ca pe-o mamă
De Sărbii cei răi spurcați
Și de Moscalii turbați
Cari năvălesc spre noi
Ca și un nour de pohoiu
Tot vin oardele nebune
Cum s'ar mișca o pădure
Dară câți venea spre noi
Puțini mergeau înapoi,
Că tunurile foc vărsau
Și puștile bine ținteau
Dar și dușmanul dădea
Și pe care-l nimeria
Mort pe loc el rămânea
Cădeau feciorii cei mulți
De otrăvitele grănăți
Și de șrapnelele turbate
Ce împrăstie multă moarte!
Unul cade, altul pică
Altul pe mâni se rădica
Unul plânge îndurerat
Jos în sânge tot scădat
Altul n'are un picior
Suspinând zicea: Vai mor!
Bietul meu de camerad
A căzut greu fulgerat
A strigat atunci în clipă
Nu mă lăsa lonică!
De-ar ști unul ce-ar ajunge
Mult ar suspina și-ar plânge
Dacă de n'a-și ști și eu
Că n'oi mai scăpa de greu
Aici mi-i mormântul meu
La umbra de brad palid
Că de grea moarte am murit
De suspinul gloanțelor
De dorul părinților
Coboară-te doamne și te uită
La jelea noastră cea multă
C-ai împlut câmpul de noi
Cum pasc oile pe văi!
Cobori doamne pe pământ

De vezi maicile plângând
Și eu sânt înstrăinat
Dumnezeu așa a dat
Ca omul de omenie
Să lase casa pustie
Soția, copiii ce are
Of doamne ce jale mare!
Eu mă mir cum mai trăiesc
Multă jale suferesc
Și mult dor s'au strâns în mine
Că pământul greu mă ține
Anul amu m'au aflat
Multe gloanțe mi-o cântat
Și cu multe m'am luptat
Am așteptat ciasul meu
Ciasul meu și secunda
Să scap de pe lumea asta
Ochii-mi plâng și nu mai uit
Cătă jele am văzut
Amu un an m'au aflat
N'am fost de unde am plecat
Tot pe câmpul de luptat!

Auzită dela inf. Ioan Macioapă de Ioan Bolocan sergent.

Știri mărunte.

Suferințele Românilor pe timpul năvalei Rușilor în Bucovina. Fiecare își amintește de amarele suferințe ce le-au adus pe capul poporului nostru popoul moscălesc din anul trecut. Totul este descris în broșura „Bucovina în 1914—1915“, pe care o recomandăm călduros publicului. Broșura este ilustrată cu 33 de fotografii și se află de vânzare la Librăria „Școala Română“ din Suceavă. Prețul 50 bani și 10 bani pentru porto. Suma să se trimează în mărci poștale.

Ostași decorați. Cu medalia de argint cl. I. pentru vitejie au fost decorați: Silvestru Hasna, Vasile Grigorean, Toader Cernușcă, George Baiețan, Constantin Chifan, Petru Moroșan, Pamfil Schipor, George Ionesi, corporalii Vasile Olar, Constantin Nicolaiescul, Ștefan Vasca și Procopie Rotariu, toți dela regimentul 41.

O ședință a consiliului școlar de țară a aflat loc în 1 Faur în Cernăuți sub prezidenția Exc. Sale contelui Meran. Ultima dată s'a fost întrunit consiliul școlar în Iulie 1914. De atunci din cauza evenimentelor războinice o ședință n'a fost posibilă. La ordinea zilei au fost numai afaceri curente. La ședință a participat și d-l deputat Aurel Onciul, vrednicul reprezentant a intereselor românești în consiliul școlar. D-l cons. guv. Mandicevschi, care acumina înțaișdată a avut prilej, să ia parte la ședința aceasta în funcțiunea sa de inspector școlar de țară a fost viu salutat de prezidentul ședinței.

Redactor responsabil: dr. Aurel cav. de Onciul.

Editor și proprietar: „Partidul Țărănesc“ din Bucovina. — Tipografia „Școala Română“ din Câmpulung.